

LÅNEGJELD OG ETTERSPØRSEL ETTER LÅN

TBUs åpne fagseminar 2017

Lars Strøm Prestvik, Kommunalbanken AS

Disposisjon

1) Gjeldsvekst i kommunal sektor

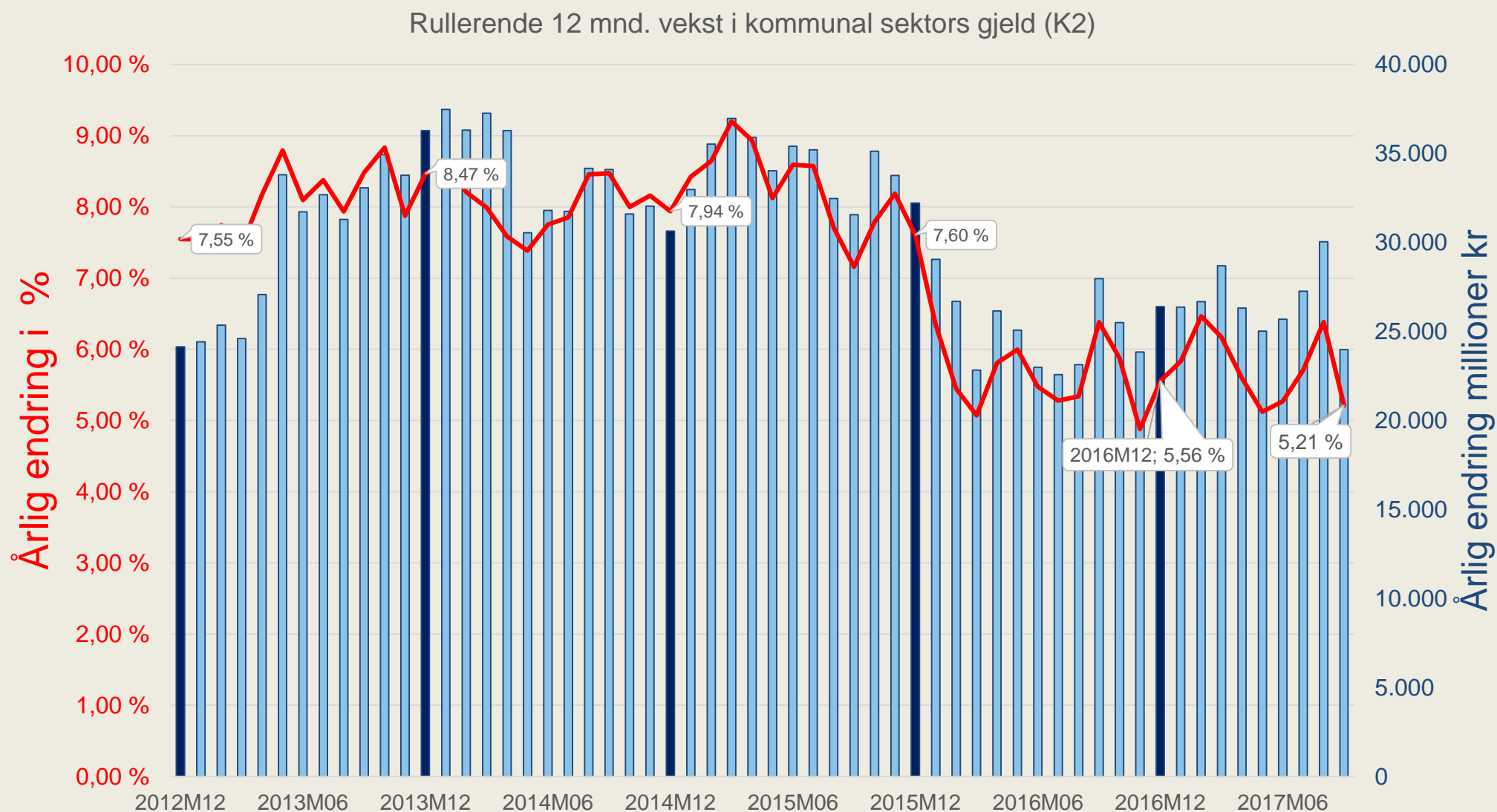
- Videre utvikling
- Hvordan tenker Kommunalbanken
- Rentesensitivitet

2) Etterspørsel etter finansiering fra kommuner og fylkeskommuner

- Utlånstrender og utviklingstrekk
- Bruk av kapitalmarkedet
- Utvikling i bruk av sertifikater
- Finansieringsbehov 2018

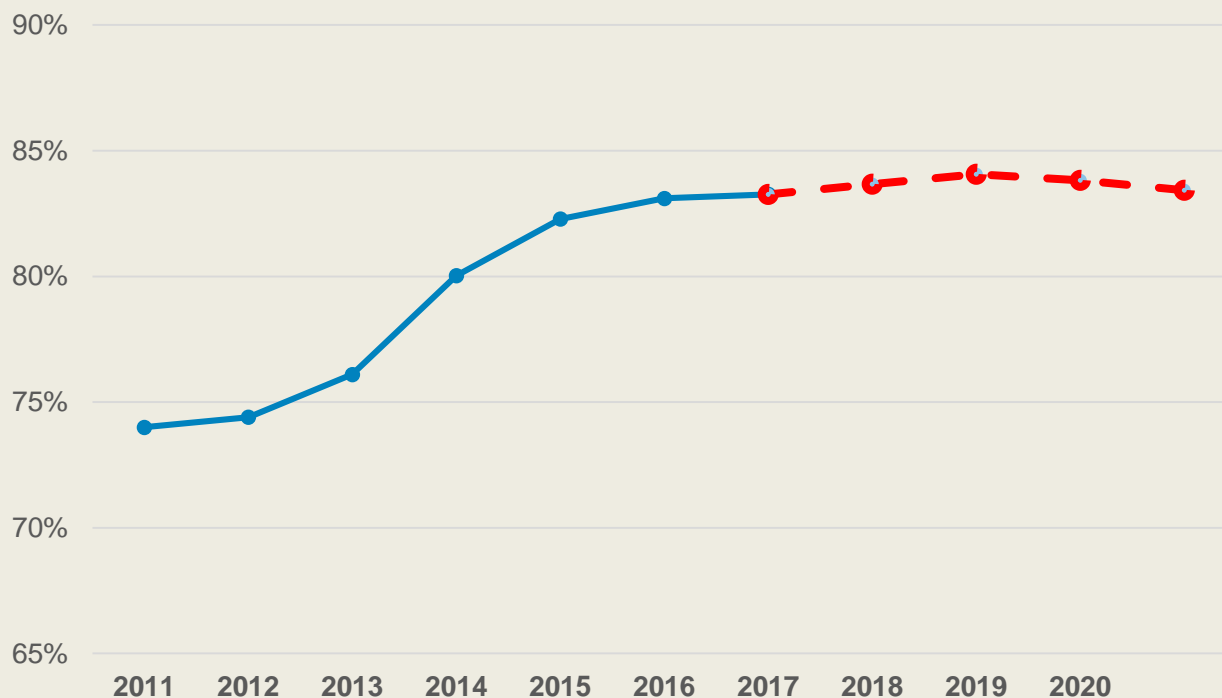

Utlånsvekst – noe lavere enn 2016 (?)

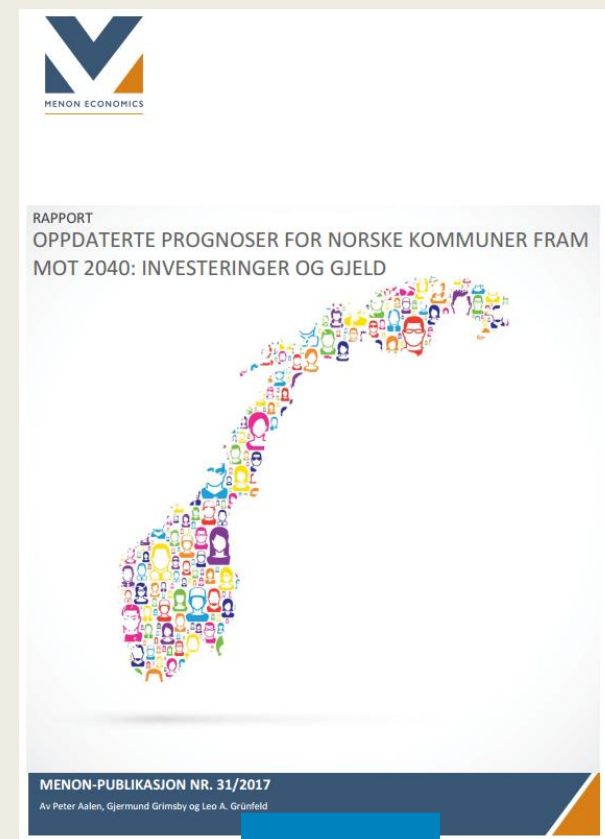

Stabilisering i gjeldsgrad ?

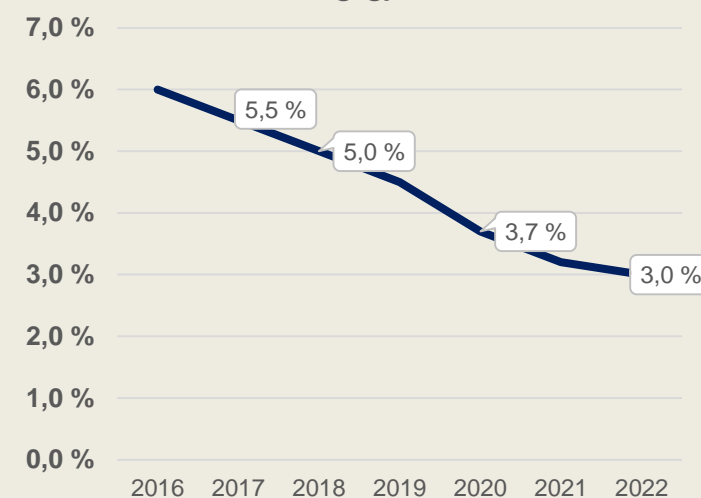
Gjeldsgrad – landet uten Oslo

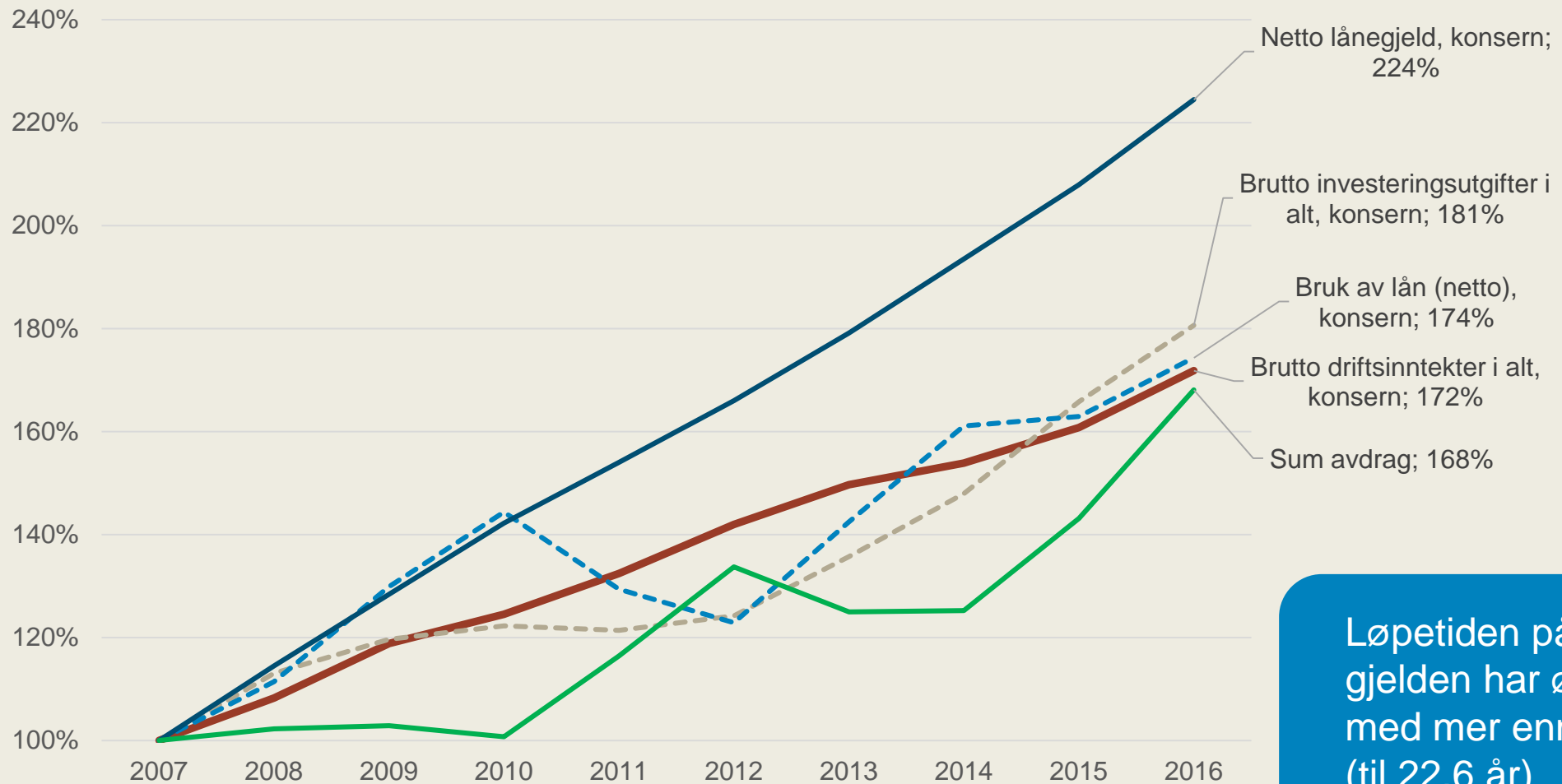
En forventet lavere gjeldsvekst – som følge av lavere vekst i investeringene – vil medføre en stabilisering av gjeldsgraden

%-vis årlig gjeldsvekst

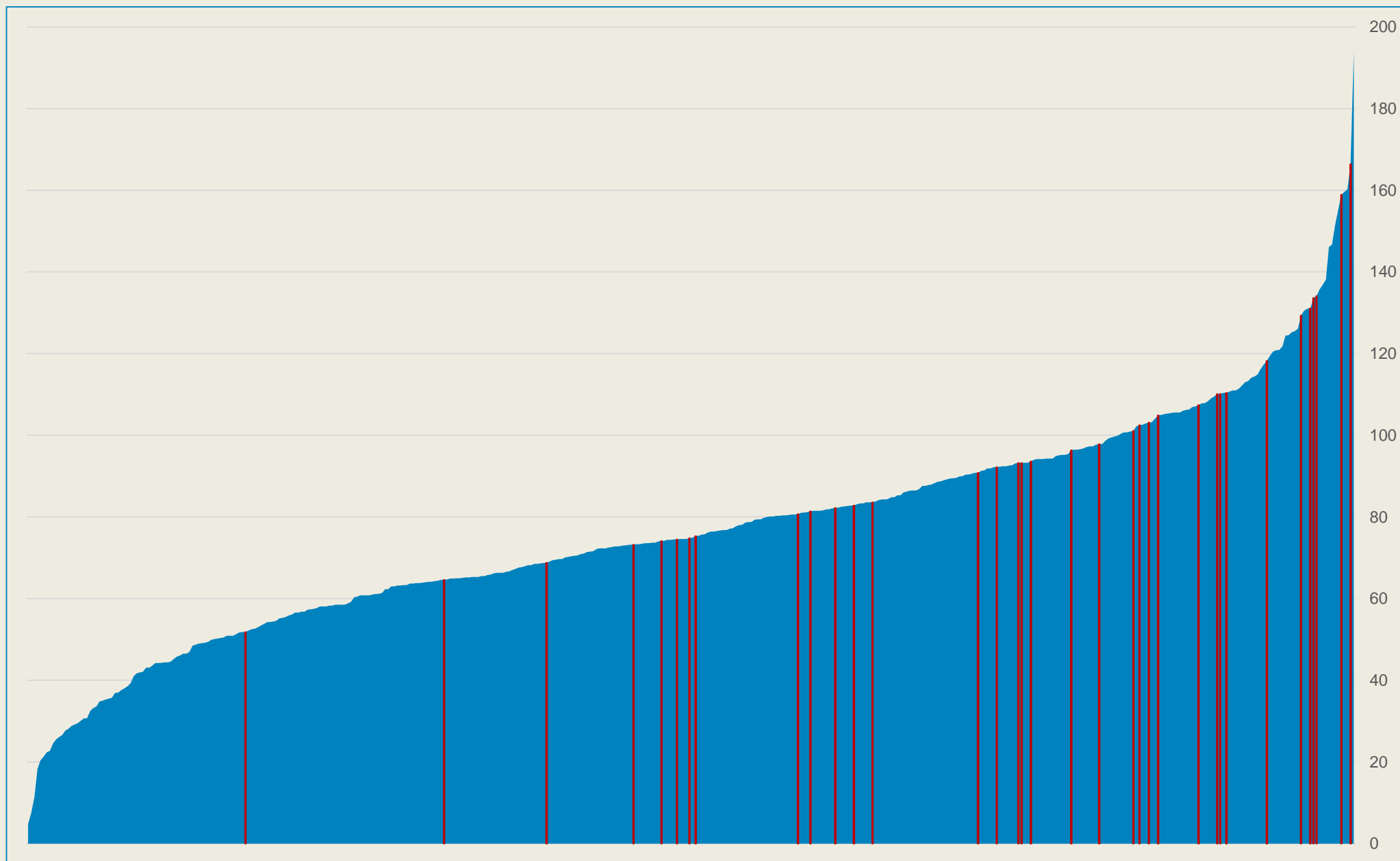

Hva med avdragene?

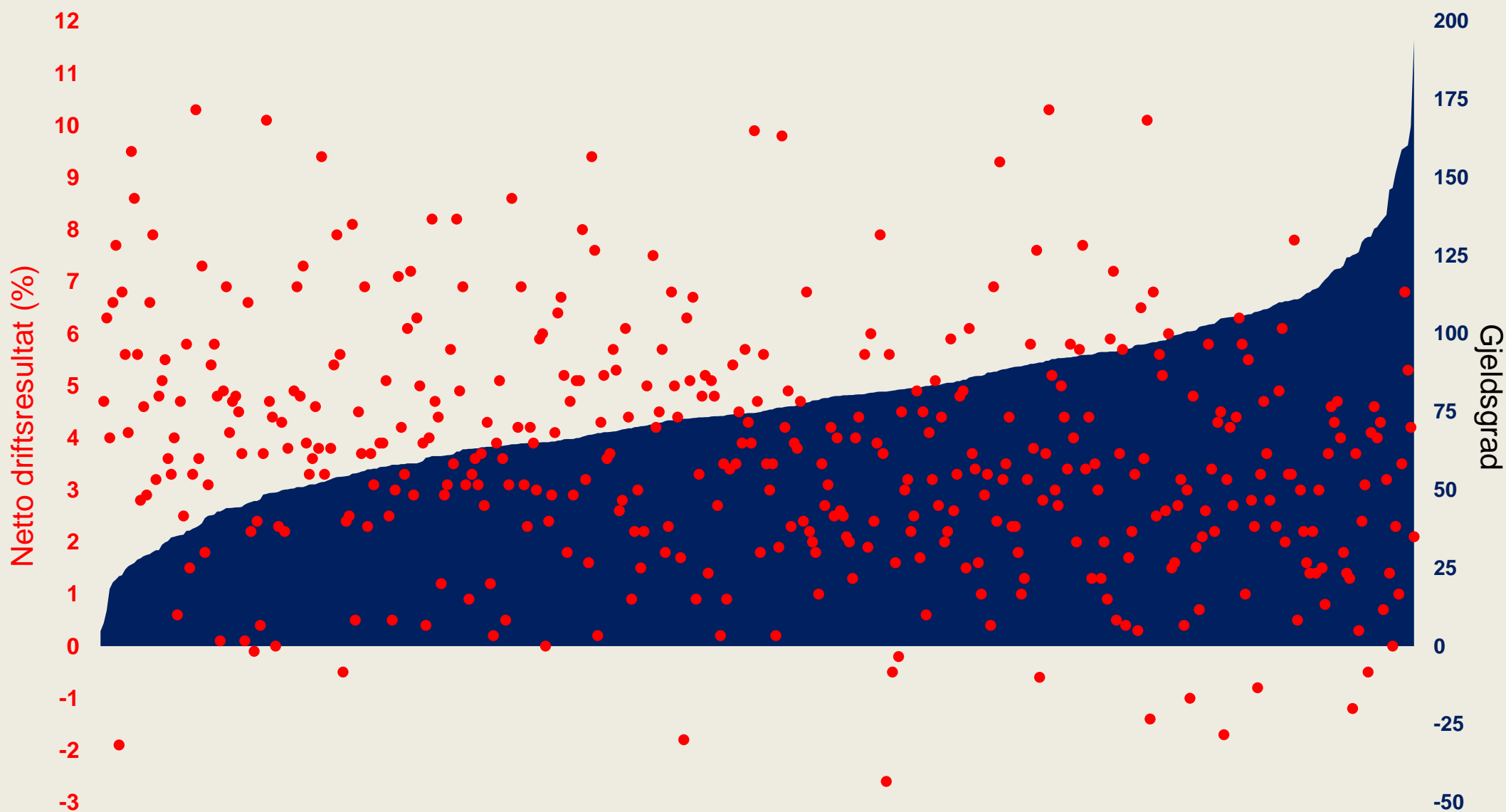

Løpetiden på gjelden har økt med mer enn 5 år (til 22,6 år)

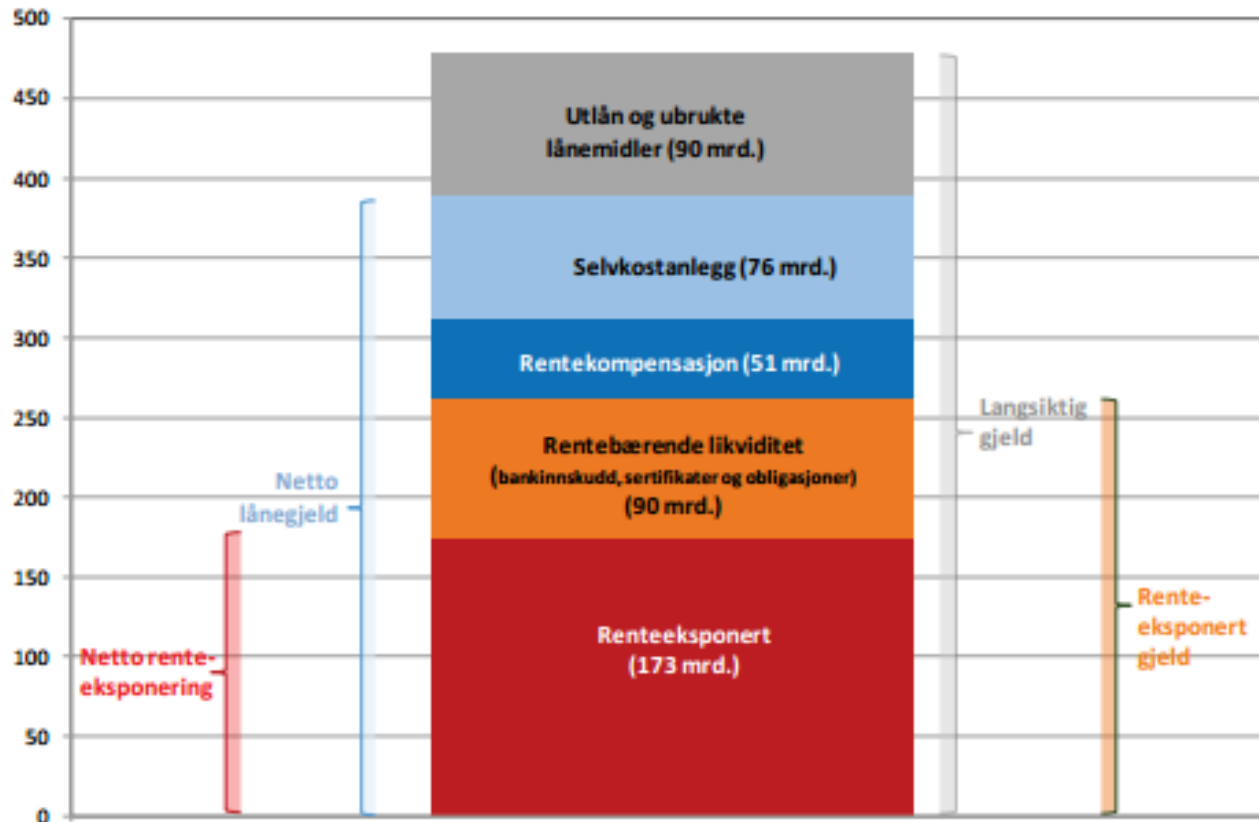
38 kommuner har 50% av kommunenes netto lånegjeld

Forholdet mellom **netto driftsresultat** og netto lånegjeld

Fordeling av gjeld og bruk av rentesikring

Figur 7.1 Kommunesektorens langsiktige gjeld og renteeksponering ved utgangen av 2016. Mrd. kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA)

Lån med fast rente i Kommunalbanken: 67 mrd kr

Lån med fast rente i kapitalmarkedet: 50 mrd kr

+ KLP ?

+ bruk av rentederivater ?

= 117 mrd kr + ?

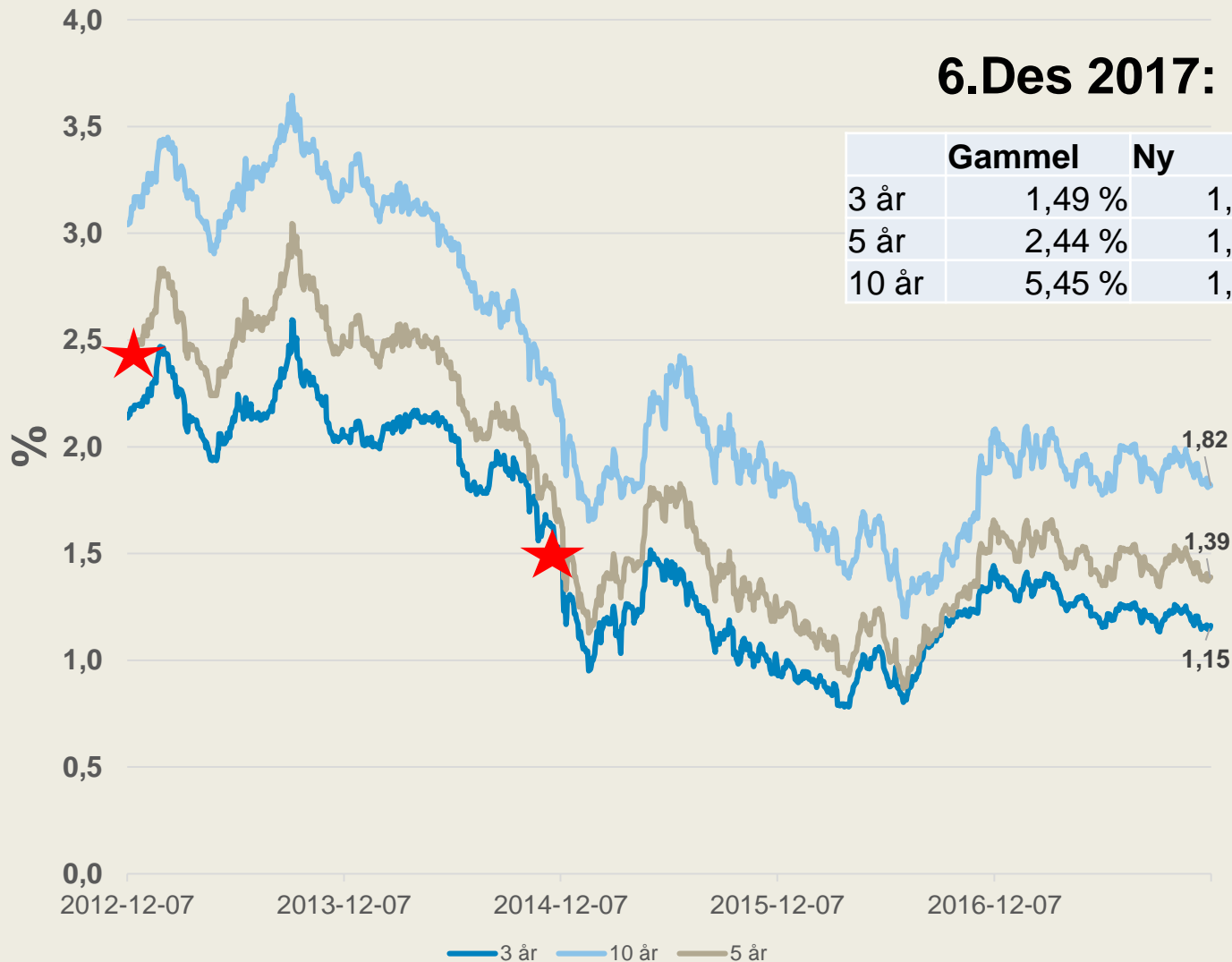
I forhold til netto renteeksponert gjeld så er det mye bruk av fast rente.

Store forskjeller – fra mer enn 100% sikring til 0.

Betydning av rentesikring

Utvikling i fastrenter (swap) siste fem år

6.Des 2017:

Snittrente fastrentelån i kapitalmarkedet

2,92%,

4,5 år løpetid

Snittrente fastrentelån i Kommunalbanken

2,4%,

3,7 år løpetid på sikring

Høy bruk av rentesikring gjør at renterisiko på 2-4 år samlet er begrenset.

Store forskjeller fra kommune til kommune.

Konklusjon

- Gjeldsveksten er avtakende, gjeldsgraden vil etterhvert avta noe
- For Kommunalbanken – vi ser dette ned på enkelt-kommuner (og fylkeskommuner), basert på et sett med ulike indikatorer
- Totalt sett et positivt bilde – men det er en gruppe kommuner som følges opp tett
- Enda viktigere fremover:
  - stresstester
  - bruk av finansielle måltall
  - Solid finansiell risikostyring

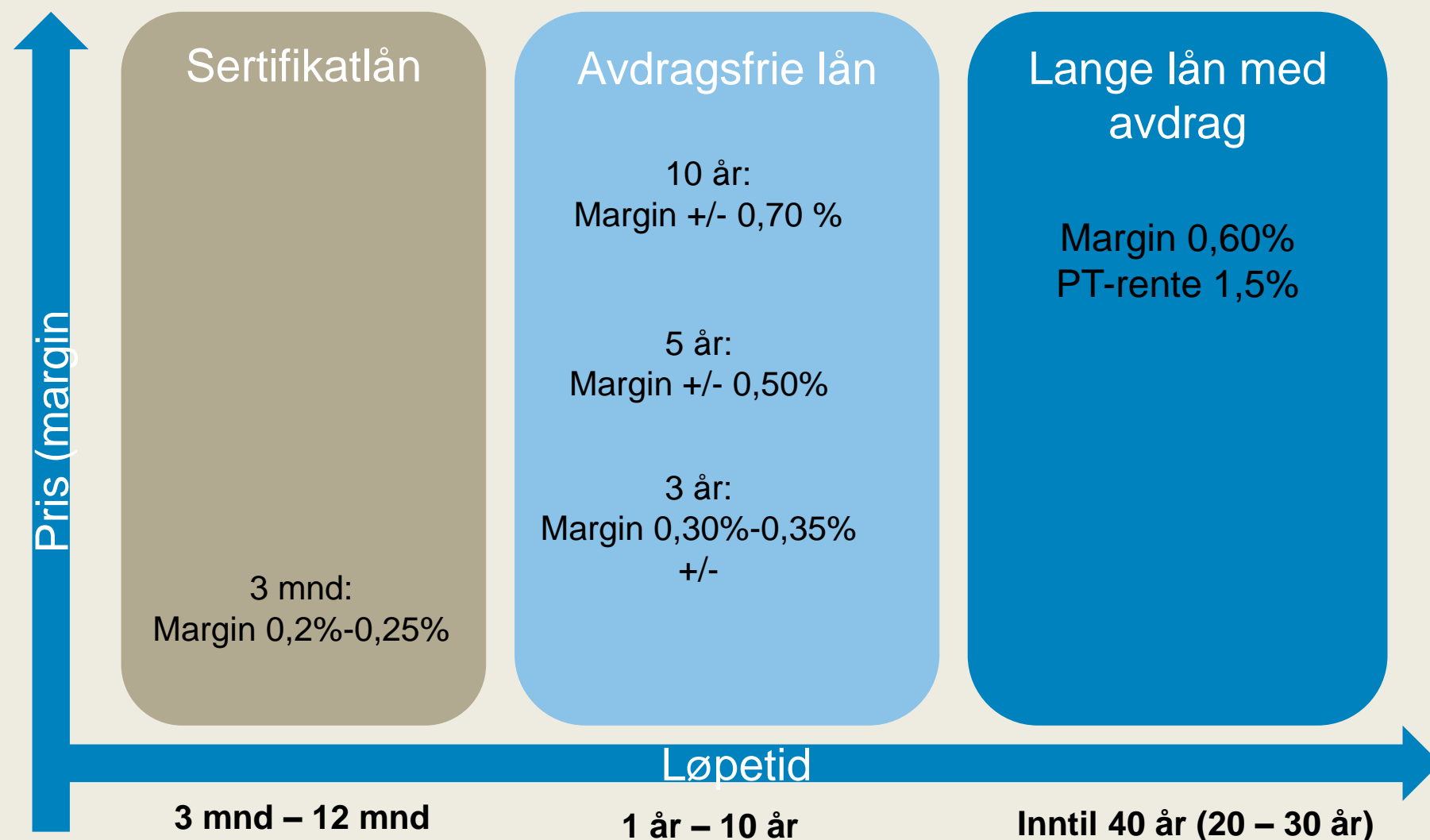
Del 2

Etterspørsel etter finansiering fra kommuner og fylkeskommuner

- Utlånstrender og utviklingstrekk
- Bruk av kapitalmarkedet
- Finansieringsbehov 2018

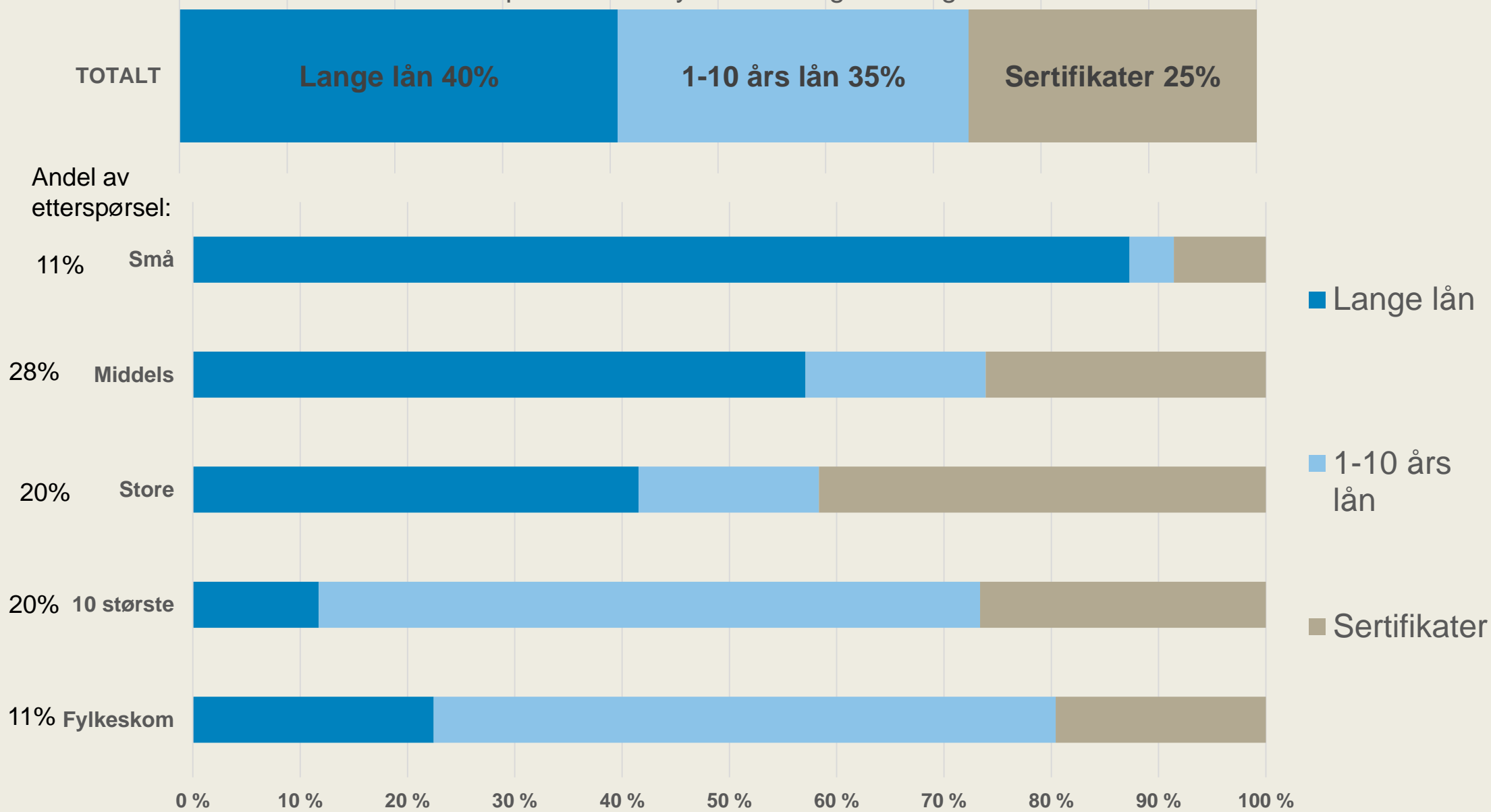

Mulighetsrommet for kommunale låneopptak

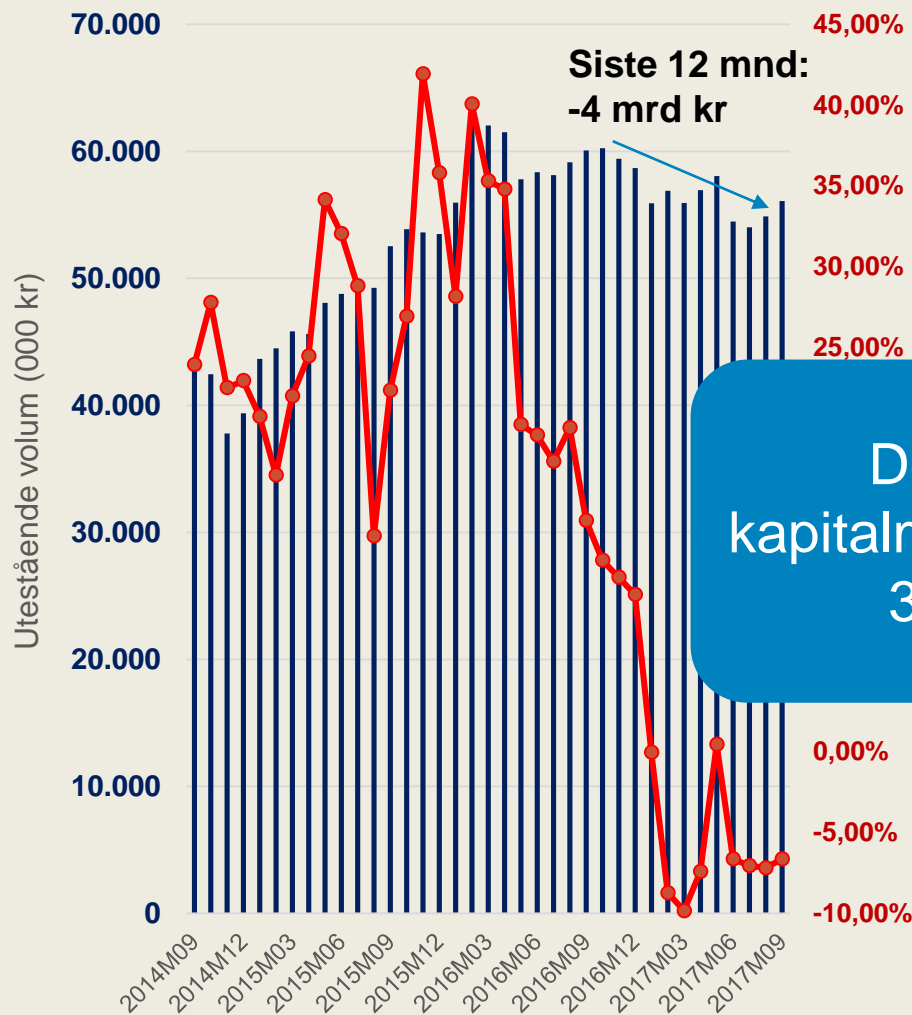
Kundene velger ulikt og har ulike låneporteføljer

Etterspørsel etter ny finansiering 2016 og YTD 2017

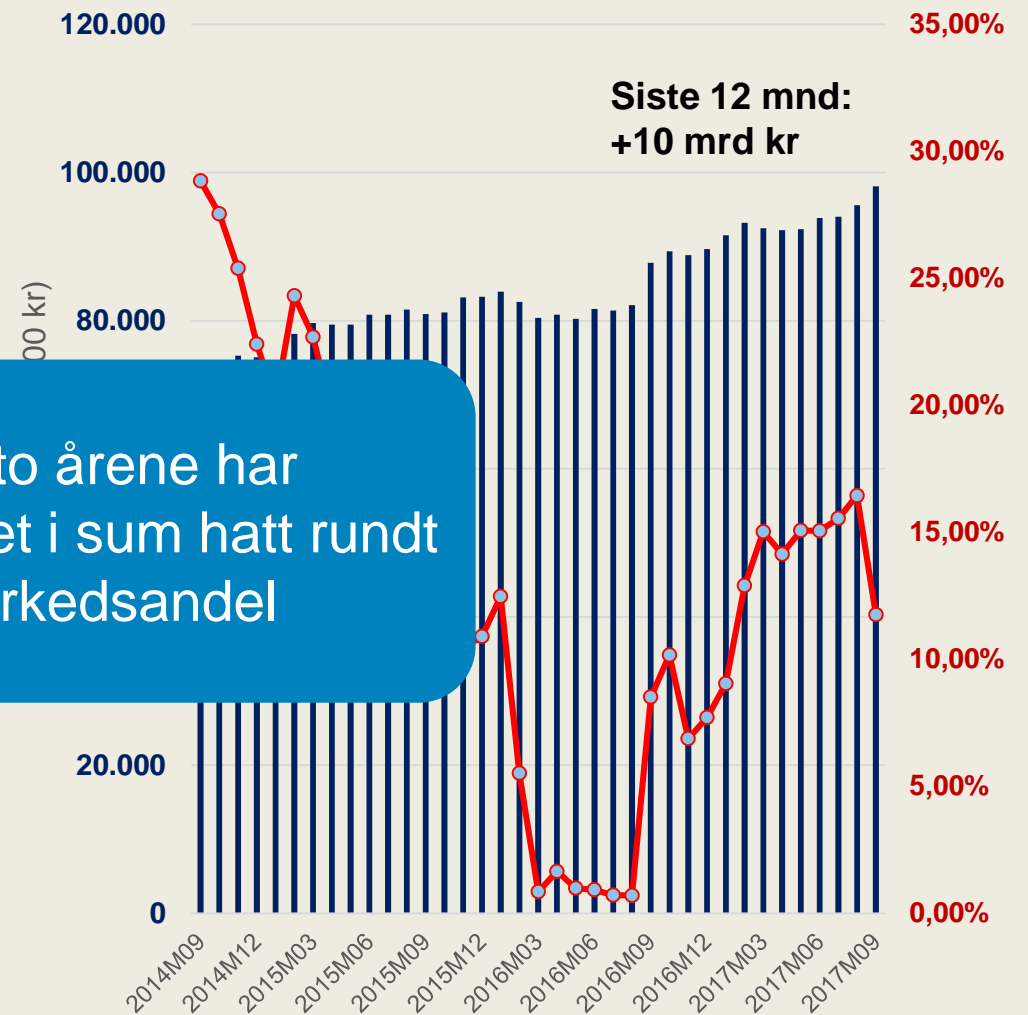

Kapitalmarkedets betydning

Sertifikater – volum og løpende 12 mnd.
Vekst (%)

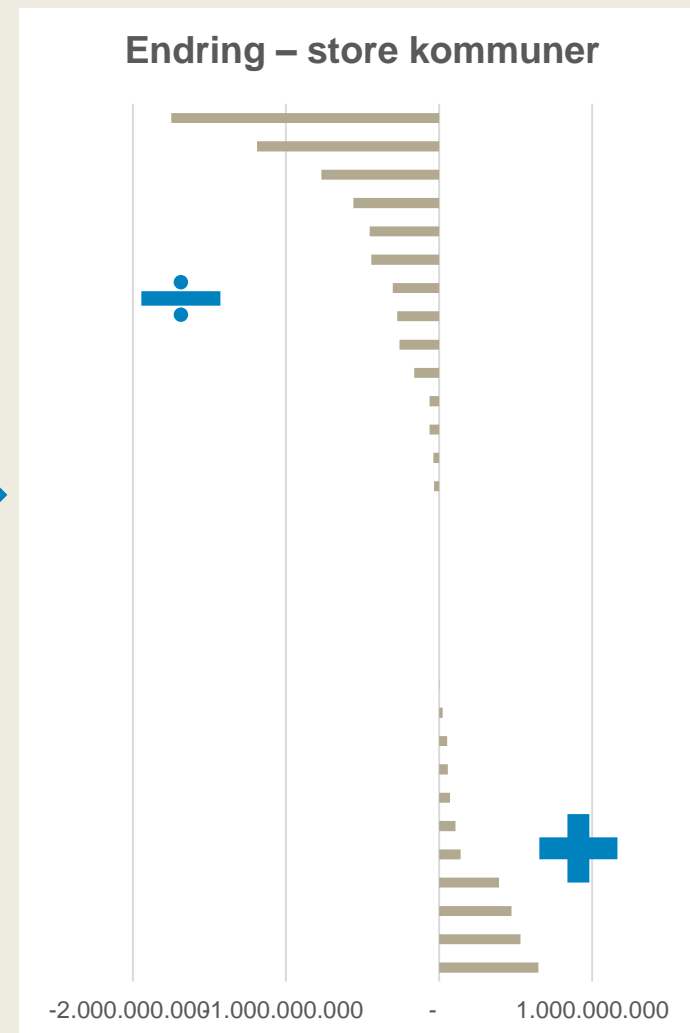
Obligasjonslån – volum og løpende 12 mnd.
vekst (%)

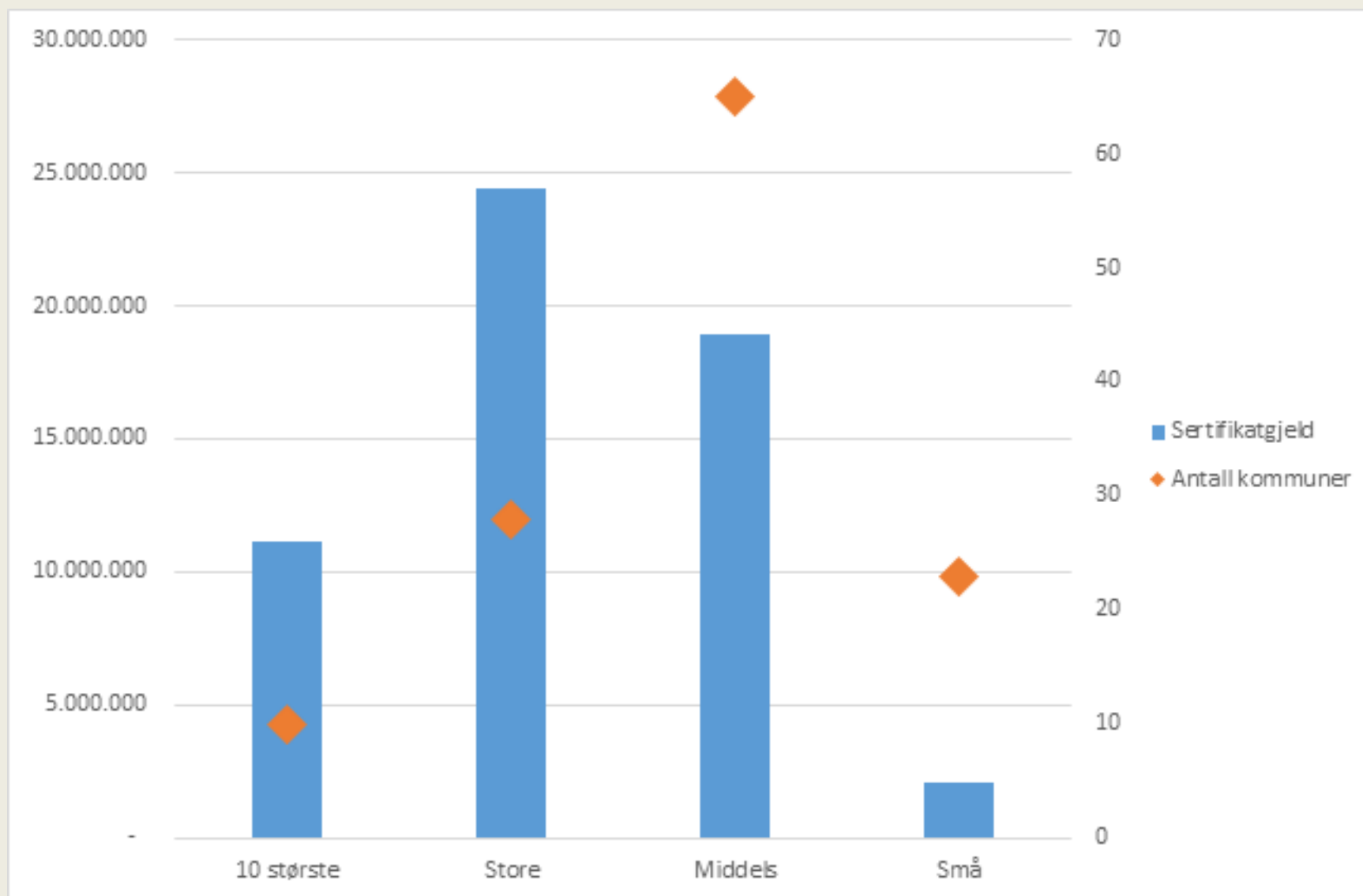
De siste to årene har kapitalmarkedet i sum hatt rundt 30% markedsandel

Det er store forskjeller mellom kommuner og kommunegrupper i hvilken grad bruken av sertifikatlån er redusert!

	Sum of Sertifikater pr jan 2017	Sum of Sertifikater pr des 2017	
Fylkeskommune	11.344.953.893	10.884.172.043	- 460.781.850
10 største	10.277.619.000	10.585.800.000	308.181.000
Store	25.910.644.386	22.040.125.162	- 3.870.519.224
Middels	18.282.497.680	19.378.825.026	1.096.327.346
Små	3.170.558.079	1.393.547.882	- 1.777.010.197
Grand Total	68.986.273.038	64.282.470.113	- 4.703.802.925

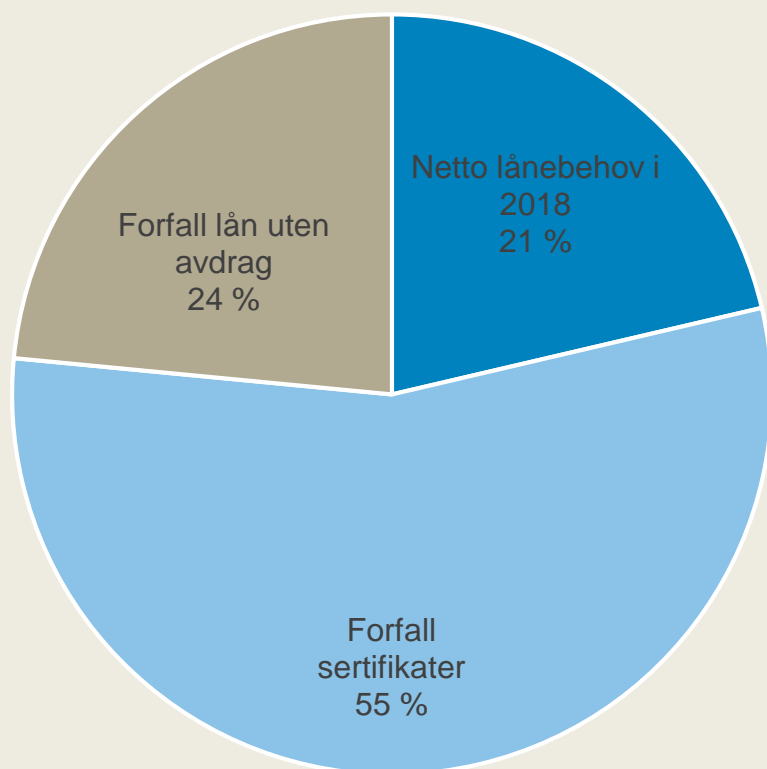
Fordeling av sertifikatgjeld pr kommunegruppe

Finansieringsbehov i sektoren i 2018, inkl. refinansiering av lån til forfall

Finansieringsbehov på 95 milliarder kr

Sammensetning av sektorens gjeld

UTESTÅENDE GJELD PÅ 475 MRD KR

